

3. МОН. Наскрізнi лiнii URL: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/naskrizni-zmistovi-linii>. (Дата звернення: 04.04.2021 р.)
4. Пентилюк М.І. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах/Колектив авторів за редакцією М.І.Пентилюк : М. І. Пентилюк, С. О. Караман, О. В. Караман, О. М. Горошкіна, З. П. Бакум, М. М. Барахтян, І. В. Гайдаєнко, А. Г. Галетова, Т.В. Коршун, А. В. Нікітіна, Т. Г. Окуневич, О. М. Решетилова.-К.:Ленвіт, 2004.400с.
5. Сухомлинська О.В. Проблема «Природа – виховання» в педагогічній теорії та шкільній практиці України 20–30-х рр. Педагогіка і психологія. 1997. №2. С. 73 – 80.
6. Фефілова Г.Є. Українська мова. Наскрізнi лiнii в дидактичних матеріалах Харків : ВГ «Основа», 2018. 206 с. (Серія «Ключові компетентності») С.8.
7. DigComp. The Digital Competence Framework for Citizens [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcomp/digitalcompetence-framework> . (Дата звернення: 04.04.2021 р.)
8. Digital Storytelling. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://digitalstorytelling.coe.uh.edu/page.cfm?id=27&cid=27&sublinkid=3>(Дата звернення: 04.04.2021 р.)
9. The Digital Competence Framework 2.0 | EU Science Hub (europa.eu) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу (Дата звернення: 04.04.2021 р.)
10. The Globe program – URL : <https://www.globe.gov>[Електронний ресурс]. – Режим доступу (Дата звернення: 04.04.2021 р.)

Федор Наталія

Науковий керівник – доц. Дідук-Ступ'як Галина

ФОРМУВАННЯ ІНФОМЕДІАГРАМОТНОСТІ В УЧНІВ 5-ГО КЛАСУ

В сьогоднішніх умовах токсичного контенту та перенасичення інформацією навички інфомедіаграмотності є особливо затребуваними. Потужний розвиток мас-медіа та інформаційно-комунікаційних технологій нагально потребує вмiлого і безпечного користування ними. Поняття медіаграмотності та медіаосвіти часто змішуються. В США замість терміна «медіаосвіта» частіше вживається «медіаграмотність». Проте в наукових колах медіаграмотність переважно характеризується саме як результат медіаосвіти.

Сучасний стрімкий розвиток інформаційно - комунікаційних технологій та система мас-медіа нагально потребують цілеспрямованої підготовки особистості до вмiлого й безпечного користування ними. Ми живемо в умовах лавиноподібного збільшення обсягів виробленої й споживаної інформації. За останні тридцять - сорок років вироблено більше інформації, аніж за попередні п'ять тисячоліть. З'являються та активно використовуються нові можливості й методики для впливу на маси людей, формування їх світогляду і запитів. На взаємодію з різноманітними медіа (преса, радіо, кіно, телебачення, інтернет) припадає вагома частка у бюджеті вільного часу громадян України, чим зумовлюється їхній значний вплив на всі верстви населення, передусім на дітей і молодь.

Медіа потужно і суперечливо впливають на освіту молодого покоління, часто перетворюючись на провідний чинник його соціалізації, стихійного соціального навчання. До цього додаються вседозволеність інформаційного ринку, засилля низькопробної медіапродукції, низькоморальних ідеологій та цінностей, що спричинює зниження в суспільстві імунітету до соціально шкідливих інформаційних впливів. Відтак, постає гостра потреба в розвитку медіаосвіти, одне з головних завдань якої полягає в запобіганні вразливості людини до медіанасильства й медіаманіпуляцій, втечі від реальності в лабіринти віртуального світу, поширенню медіазалежностей. Споживання інформації молоддю зростає надзвичайно стрімкими темпами, воно стає диверсифікованим та динамічним.

Метою статті є дослідження особливостей формування медіаграмотності в учнів 5-го класу на уроках української мови.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких завдань:

1. Вивчити у науковій літературі психолого-педагогічні дослідження та вчених, які присвятили свої праці вказаній проблемі.

2. Проаналізувати чинні програми з української та англійської мов загальної середньої освіти в Україні.

3. Розглянути методику застосування інфомедіаграмотності на уроках української й англійської мов під час вивчення певної теми.

Проблемам медіаосвіти та медіаграмотності присвячено немало наукових досліджень. Серед них роботи М. Маклюєна, О. Федорова, Т. Ольхової і Т. Мяснікової, О. Новікової тощо. Великий внесок у теоретичні та практичні дослідження у сфері медіаосвіти та масових комунікацій внесли вітчизняні вчені Г. Почепцов, В. Іванов, Л. Найдьонова, Т. Онкович, К. Левківський, Н. Череповська та багато інших.

Медіаграмотність – рівень медіакультури, досягнений медіаосвітою, що стосується вміння користуватися інформаційно-комунікативною технікою, виражати себе і спілкуватися за допомогою цих медіазасобів, свідомо сприймати і критично тлумачити інформацію, відділяти реальність від її віртуальної симуляції — розуміти реальність, сконструйовану медіаджерелами, осмислювати владні стосунки, міфи і типи контролю, які вони культивують. Чинниками медіаграмотності є сукупність знань, навичок та умінь, які дозволяють учневі аналізувати, критично оцінювати і створювати повідомлення різних жанрів і форм для різних типів медіа, а також розуміти й аналізувати складні процеси функціонування медіа в суспільстві, та їхній вплив [2, с.52].

Інформаційна грамотність – вміння знаходити, аналізувати, використовувати інформацію, тобто вміти критично мислити. Таким чином, цей тип, передбачає здатність і вміння людини самостійно оцінювати явища дійсності, думки і твердження, вміння бачити позитивні й негативні аспекти, а також прагнення до кращого, оптимального розв’язання проблем, перегляду й переоцінки чинних традицій, стереотипів, догм, стало центральним поняттям для медіаграмотності [5, с.10].

Формування медіаграмотності дітей старшого дошкільного віку – це складний процес, для досягнення мети якого необхідна розробка методики наукового дослідження цієї проблеми. Організація наукових досліджень із дотриманням етапності відображена в працях О. М. Горошкіної, Г. І. Дідук-Ступ’як, О. В. Кучерук, В. К. Майбороди, В. С. Майбороди, В.М. Сидоренка, Г. В. Терещука та ін [4, с.52].

Медіа-урок – одна з форм організації навчання, що використовує мультимедійні жанри не частково (наприклад, статичні чи динамічні таблиці, блок-теми, медіа-твори тощо), а цілісно, впродовж всього уроку, і містить у собі безліч різноманітних мультимедійних прийомів, що в своєму взаємозв’язку покликані оптимізувати навчальний процес і сприяти повному розкриттю теми. Такий урок динамічний та результативний [2, с.200].

Головна функція вчителя – навчити вчитися, створити умови для кращого засвоєння матеріалу, тому медіа-урок є продуктивною формою навчання, що потребує спеціальних умінь та навичок орієнтування в інформаційному просторі як від учителя, так і від учня.

Можемо окреслити такі переваги медіа-уроку:

- сприяє реалізації освітньої, розвивальної та виховної функцій навчання в їх єдності;
- дає змогу опрацювати більшу кількість матеріалу;
- надає можливість добирати більш цікаві й різноманітні вправи та завдання;
- процес навчання враховує індивідуальні особливості сприймання та переробки інформації;
- сприяє процесу кращого запам’ятовування;
- має здатність впливати на емоційну сферу учнів, формуючи позитивний настрій та підвищуючи мотивацію навчання;
- формує вміння й навички за рахунок індивідуалізації навчання;
- допомагає реалізувати основну функцію вчителя в умовах інформаційного суспільства.

Методи і прийоми, які активно використовуються на медіа- уроках:

- прийом «Німе кіно» (озвучування слайдів, уривків з фільмів);
- прийом «Екскурсовод» (добір та озвучування відеоматеріалу, презентації);

– прийом «інтерв'ю» (складання питань за враженнями від фільму, мультфільму, теле- та радіопередачі);

– використання методу роботи з QR-кодами. Це спонукає учнів до роботи з різними джерелами інформації. Можна закодувати інтернет-джерела, текстові повідомлення, посилання, тестові завдання, ігри та багато іншого.

– прослуховування усної інформації з наступним її ілюструванням малюнками, складання сценарного плану відеосюжету;

Зупинимось на конкретніших прикладах творчих завдань, які можуть бути використані під час проведення уроків української та англійської мов.

Учена-методист Г. І. Дідук-Ступ'як пропонує для цього використання компаративної методики із застосуванням креативних вправ і завдань на відновлення в пам'яті динаміки просторово-часових, аудіовізуальних образів кульмінаційних епізодів медіатекстів у процесі колективного обговорення (добір прозових, поетичних, живописних, музичних творів, що асоціюються з тим чи іншим медіатекстом, обґрунтування свого вибору тощо) [3, с.11-13].

Також, можна застосовувати проблемні колективні обговорення та рецензування медіатекстів (фільмів, телепередач, кліпів, комп'ютерних ігор, сайтів інтернету), зіставлення та обговорення рецензій, статей, книг професійних кінознавців; підготовка рефератів, присвячених проблемам медіакультури.

Для прикладу, у 5-му класу вивчається речення, його граматична основа (підмет і присудок). Речення з одним головним членом (загальне ознайомлення). Види речень за метою висловлення; за емоційним забарвленням: окличні й неокличні (повторення). Пунктуаційна помилка та її умовне позначення (практично). Для опрацювання цієї теми, можна запропонувати виконати такі завдання:

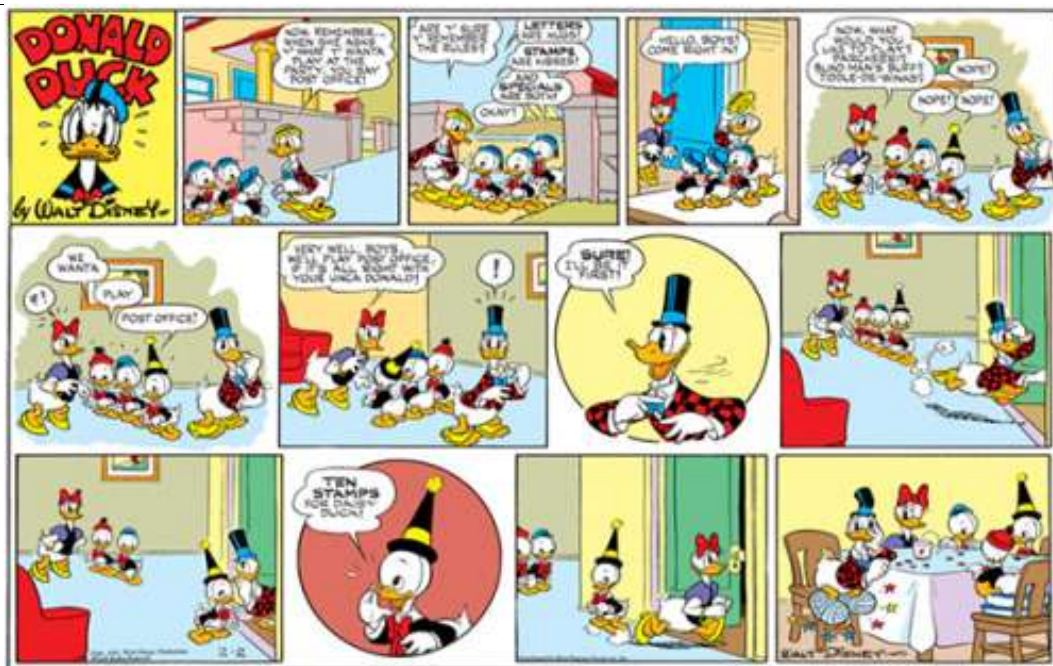
1). Вправа «Я – дослідник медіа» потрібно дослідити запропоновані статі з різним емоційним забарвленням(які подано в газетах чи новинних стрічках електронних видань), щоб діти виписали речення, різні за метою висловлювання (розповідні, питальні, спонукальні), а також окличні речення, які виражають оцінку (співчуття, іронію, захоплення). Визначити пунктуаційні помилки.

2). Створити тексти інформації для шкільного веб-сайта або шкільної газети про цікавий випадок із життя класу з використанням різних за метою висловлення речень.

3). Створити аудіозапис для шкільної радіогазети повідомлення, що містить окличні й неокличні речення.

Медіа-урок англійської мови – один з важливих елементів медіаосвіти в сучасній Україні, що переживає євроінтеграційні процеси, оскільки розвиває критично-аналітичне мислення, що допомагає орієнтуватися в інформаційному просторі, аналізувати явища та події в час прискороного науково-технічного прогресу та глобалізації суспільства. Такий урок сприяє вихованню особистості учня, надає можливість більш ефективно формувати мовну, комунікативну та соціокультурну компетенцію в різних сферах і жанрах мовлення, повноцінно застосовувати особистісно орієнтований підхід, враховуючи психологічні особливості кожного учня. Відтак, медіа-урок англійської мови – це система, що реалізує різноманітні авторські методики, удосконалює та оптимізує використання традиційних методів і засобів навчання іноземної мови, задовольняє вимоги сучасного інформаційного суспільства. Медіа-уроки англійської мови, як форма організації навчання, поступово витіснятиме традиційні уроки, синтезуючи в собі вже набутий досвід з новими методами й прийомами.

Важливу роль на уроках англійської відіграють вправи для говоріння. Тут можна запропонувати метод скрайбінгу, тобто ми даємо їм уривок із коміксу вони повинні продовжити цю історію, використовуючи форми герундія. Приклад такого коміксу:

Отже, уроки української та англійської мов можуть стати сучасною платформою для формування медіаграмотної особистості школярів, водночас використання елементів медіаосвіти сприятиме розвитку предметних і ключових компетентностей, які передбачені в Державному стандарті. Основні підходи та методи роботи з учнями, сприяють формуванню особистості, здатної приймати виважені рішення на основі аналізу медіаповідомлень, а також бути активним творцем медіатекстів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Босак С. Використання мультимедійних технологій на уроках української мови. Дивослово. 2011. № 10. С. 9–11.
2. Вчимося бути медіаграмотними / за заг. ред. М. Масютіної. Бердянськ: Колібри ; Запоріжжя : Дике поле, 2016. С. 200 .
3. Дідук-Ступ'як Г. І. Елементи компаративної методики у процесі інтеракції різнотипових підходів до вивчення мов. Українська мова і література в школі. 2008. №6. С.10-15.
4. Коропатник Михайло Теоретико-методологічні засади медіаосвіти. Вступ до предмета. Філософія освіти і педагогіка. 2012. №25. С. 1-79.
5. Медіаосвіта і медіаграмотність: підручник. Ред.-упор. В. Ф. Іванов., О. В. Волошенюк; за наук. ред. В. В. Різуна. К.: Центр вільної преси, 2012. С. 52.
6. Шейбе С., Рогоу Ф. Медіаграмотність: критичне мислення у мультимедійному світі / Сінді Шейбе, Фейз Рогоу ; перекл. з англ. С. Дьома ; за заг. ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюк. Київ : Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2017. С. 319.

Гулик Тетяна

Науковий керівник – доц. Дідук-Ступ'як Галина

ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНШОМОВНИХ СЛІВ У 6 КЛАСІ

Сучасне суспільство вимагає виховання самостійних, ініціативних, відповідальних громадян, здатних ефективно взаємодіяти у виконанні соціальних, виробничих та економічних завдань, яке потребує розвитку особистісних якостей і творчих здібностей людини, умінь самостійно здобувати нові знання та розв'язувати проблеми, орієнтуватись у житті суспільства. Саме ці пріоритети становлять основу реформування сучасної загальноосвітньої школи, головне завдання якої – підготувати компетентну особистість, здатну знаходити правильні рішення в конкретних навчальних, життєвих, а в майбутньому й професійних ситуаціях. Тому